

Nr 652.

Av herr **Netzén m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 215, med förslag till lag angående ändring i lagen den 29 juni 1946 (nr 431) om folkpensionering, m. m.

I propositionen nr 215 till årets riksdag har framlagts förslag om höjning av den avdragsfria inkomsten vid beräkning av tilläggspension enligt folkpensioneringslagen från nuvarande 400 kronor till 1 000 kronor för ogift och från 600 kronor till 1 500 kronor för makar. Folkpensionen har genom beslut vid 1951 års riksdag indexreglerats, varigenom pensionsbeloppen automatiskt följer de höjda levnadskostnaderna. I särskild proposition framlägges förslag till dyrtidskompensation av bl. a. de särskilda barnbidragen till änkors och invaliders barn m. fl.

Blindtillägget, som enligt folkpensioneringslagen skall utgå till den som lider av sådan blindhet, som säges i 3 § 2 mom. och som blivit blind före fyllda sextio år, utgår f. n. med 700 kronor om året. Detta belopp har icke undergått någon ändring sedan det fastställdes år 1946. Någon kompensation för penningvärdeförsämringen har sålunda icke skett i fråga om denna pensionsförmån.

I 1946 års lag om folkpensionering inarbetades blindhetsersättningen som ett s. k. blindtillägg till pensionen. Beloppet minskades därvid från 816 kronor till 700 kronor per år, men som viss kompensation för det minskade beloppet stadgades, att rätt till blindtillägg även skulle medföra rätt att uppbära invalidpension med 200 kronor. Förbättringen innebar dock en försämring för alla de blinda, som på grund av nedsatt arbetsförmåga likväl skulle ha erhållit grundpension.

Blindtillägget är avsett att utgöra kompensation dels för av blindheten nedsatt arbetsförmåga, dels för merkostnader, som är förorsakade av blindheten. Det torde vara obestridligt, att blindheten praktiskt taget alltid medför extra kostnader för den därav drabbade. Storleken av merkostnaderna för de blinda är svår att fastställa, men det synes klart framgå, att kostnadsstegringen för de tjänster, för vilka blindtillägget är avsett, icke blott har följt levnadskostnadsindex utan även torde vara icke oväsentligt större än den officiellt redovisade levnadskostnadsstegringen. Det synes bl. a. vara en allmän erfarenhet, att tillgången på frivillig arbetskraft för sociala uppgifter minskats, varför den blinde numera ofta själv får honorera tjänster, som tidigare lämnades utan särskild ersättning.

Ett återställande av blindtilläggets verkliga realvärde synes oundgängligen nödvändigt. Detta har bl. a. också understrukits av kungl. pensionsstyrelsen i ett yttrande över en framställning i denna fråga från de blindas organisationer. Vi anser för vår del det vara klart motiverat med en höjning av blindtillägget till 1 000 kronor. Det kan enligt vår mening inte vara rättvist, att dessa våra medmänniskor, som är särskilt hårt drabbade av sitt lyte, skall undantagas från den kompensation för levnadskostnadsstegringen, som kommit flertalet andra i samhället till del. Framställningar om att liknande tillägg motsvarande blindtilläggen borde utgå även till andra invalidgrupper finner vi för vår del vara synnerligen beaktansvärda, men en utredning härom bör rimligen inte få utgöra hinder för en justering av det nuvarande blindtillägget till följd av levnadskostnadsstegringen.

Vid beräkning av årsinkomst enligt folkpensioneringslagen skall såsom årsinkomst räknas blindtillägg. Blindtillägget påverkar storleken av övriga utgående pensionsförmåner. För de blinda innebär det nu framlagda förslaget, att den avdragsfria inkomsten utöver blindtillägget blir endast 300 kronor för ogift och 100 kronor för två gifta, som båda uppbär blindtillägg. Med hänsyn till att blindtillägget är avsett att täcka vissa merkostnader, som de seende inte har, synes det icke motiverat, att blindtillägget skall räknas såsom inkomst, jämförd med arbetsinkomst i vanlig mening. För blinda gäller kanske mera än för flertalet andra pensionärer, att fruktan för att förlora en visserligen liten men dock säker pension kan avhålla dem från att ta ett arbete, som lytet alltid gör mer eller mindre osäkert. De olägenheter, som sammanhänger med den nuvarande låga avdragsfria inkomsten för pensionärer i allmänhet och som är avsedda att elimineras genom de höjda gränserna enligt det nu framlagda förslaget, har icke försvunnit för de blinda genom de föreslagna ändringarna. Genom den nu tillämpade inkomstberäkningen minskas värdet av blindtillägget ytterligare vid arbetsinkomster, som icke överstiger det högsta belopp, varunder folkpension jämsides kan utgå. Det synes därför enligt vår mening riktigast, att bestämmelsen om att blindtillägget skall räknas som inkomst utgår ur lagen om folkpensionering.

Höjningen av blindtillägget bör enligt vår mening genomföras från och med den 1 juli 1952 eller, därest tekniska hinder skulle möta härför, senast från och med den 1 januari 1953. Ändringen av inkomstprövningen bör kunna genomföras samtidigt med övriga föreslagna ändringar i lagen om folkpensionering.

Under åberopande av vad sålunda anförts får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att blindtillägget höjes från nuvarande 700 kronor till 1 000 kronor och att blindtillägget icke räknas som inkomst enligt folkpensioneringslagen samt

att ändring i a) 10 § och b) 13 § 1 mom. företages enligt följande

a) erhålla blindtillägg med 1 000 kronor om året.

b) Såsom inkomst räknas icke folkpensionsförmån och ej heller allmänt barnbidrag eller understöd som någon på grund av skyldskap eller svågerlag må vara föranledd att utgiva.

Stockholm den 29 april 1952.

Gösta Netzén.

Hildur Nygren.

Helga Sjöstrand.
